

усмотрѣние. Всичко това било изпълнено при най добро съгласие между консулитѣ. Волонитѣ отново били повикани на оружие и распрѣдѣлени въ 19-ий и 20-ий легиони въ Етрурия. Казватъ тѣй сжщо, че Сципионъ испратилъ на Ливия отъ Испания 8.000 испанци и Галли, 2.000 легионери и 1.000 души испанска и нумидийска конница, а Мамилій отъ Сицилия — 4.000 стрѣлци и пращници.

По такъв начинъ прѣзъ тѣзи година Римъ извадилъ всичко 9 армии въ съставъ 23 легиона и 3 флоти (при Сицилия, Испания и Гърция.)

Въ началото на пролѣтътъ сената получилъ извѣстие, че Аздрубалъ се снелъ отъ зимнитѣ квартири и минува Алпитѣ, че 8.000 лигурийци се въоръжавали съ намѣрение да се присъединятъ къмъ него, щомъ той излѣзе отъ Алпитѣ въ равнинитѣ на Италия, и че претора Порцій тръгналъ за тамъ съ цѣлъ да въспрѣпятъствува на съединението имъ. Това подбудило да се ускорятъ всички въоръжения и откриванieto на похода.

Аздрубалъ, дѣйствително, въ самото начало на пролѣтътъ тръгналъ отъ зимнитѣ си квартири при политѣ на западния склонъ на Алпитѣ, прѣзъ сжщия планински хребетъ и по сжщия пѣтъ, по който миналъ Аннибалъ. Прѣди да изложимъ движението му прѣзъ Алпитѣ, трѣбва да кажемъ нѣколко думи за това, което го прѣдшествувало. Полибий обсища съ купъ похвали Аздрубала, признавайки го за великъ полководецъ, а движението му отъ Испания прѣзъ Алпитѣ въ Италия тѣй примѣрно, както и това на Аннибала. Но съ това мнѣние, доста странно отъ страна на такъвъ разуменъ историкъ, като Полибия, не можемъ да се съгласимъ. Аздрубалъ билъ без-

спорно добъръ полководецъ, но нито въ дѣйствиата си въ Испания, нито въ движението си отъ тамъ прѣзъ Алпитѣ въ Италия, нито най послѣ въ дѣйствиата си въ Италия (както по долу ще бжде изложено), не показалъ нищо, което да явява въ него такъвъ великъ полководецъ, какъвто билъ братъ му Аннибалъ. Въ Испания, съ изключение на поражението, което нанесълъ на двамата Сципиони и което по вецето дължалъ на тѣхната непрѣдпазливостъ и на отцѣпванието на целтиберянитѣ, отколкото на собственото си искусство, всичкитѣ му други военни дѣйствиа сж означенувани само съ несполуки и поражения не по негово нещастие, а по негова вина. Движението си отъ Испания за Италия прѣдприелъ въ всѣко отношение твърдѣ късно — не веднага, щомъ получилъ заповѣдъ за това отъ картагенския сенатъ, и не въ най благоприятното за това време, когато въ Испания двамата Сципиони били разбити, а въ Италия Аннибалъ още владѣялъ Капуа и завладѣялъ Тарентъ, а римлянитѣ се лишили отъ една армия при Хердоней и отъ друга, която се прѣснала слѣдъ смъртъта на Семпрония, т. е. въ 212 година, а едва въ 208 година — 4 години по късно, когато работитѣ въ Испания и Италия вече взели напълно згоденъ за Римъ и незгоденъ за Картагенъ и за Аннибала обратъ. Ако той бѣше прѣдприелъ движението си за Италия въ 212 година, то съ голѣма вѣроятностъ и даже съ увѣреностъ може да се прѣдположи, че Римъ би билъ туренъ на края на пропастьта. Но въ 208 година положението било вече съвсѣмъ друго и движението на Аздрубала би можало да бжде полезно само при изпълнението му съ всичко изисквано отъ обстоятелствата искусство — о време, колкото може бързо и пра-